

Конспект за изпит

Въпроси

ИСТОРИЯ НА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

1. Предмет, методи и система на дисциплината История на държавата и правото.
2. Извори за историята на държавата и правото. Понятие и класификация.
3. Законодателството на кан Крум.
4. Отговорите на папа Николай I по запитванията на българите.
5. Закон за съдене на людетe – обща характеристика и предметно съдържание на закона.
6. Византийска Еклога – предметно съдържание. Съотношение между византийска и славянска Еклога. Азбучна Синтагма.
7. Български царски грамоти от XIII – XIV в.
8. Обществено-политическо устройство на Втората българска държава 1185 – 1396 г. Органи на централното и местно управление. Фискална система – данъци, такси и глоби.
9. Възникване, развитие и характерни черти на българското средновековно право. Обичайно и писано право.
10. Възникване и формиране на феодалната собственост в България. Форми на феодална собственост. Съдържание на правото на феодална собственост. Защита на средновековната собственост.
11. Феодалните имунитети в средновековна България.
12. Правен статус на българското население и на чужденците в средновековна България. Правоспособност и дееспособност.
13. Българско средновековно облигационно право.
14. Българско средновековно семейно право.
15. Българско средновековно наследствено право.
16. Българско средновековно наказателно право.
17. Съдоустройство и съдопроизводство в българската средновековна държава.
18. Падане на българската средновековна държава под османска власт. Държавно устройство на Османската държава през периода XV – XIX в. Органи на централното управление. Административно-териториално деление. Социална структура на обществото.

19. Османската правна система през периода XV – XIX в. – компоненти и източници на правото.
20. Съдебната система и османското светско право след Танзимата.
21. Ролята на българските общини, църква и еснафски организации за запазването на българското обичайно право в периода XV -XIXв.
22. Българското обичайно облигационно право в периода XV- XIXв.
23. Българското обичайно семейно право в периода XV – XIX в.
24. Българското обичайно наследствено право в периода XV – XIXв.
25. Българското обичайно наказателно право в периода XV – XIX в.
26. Съдоустройство и съдопроизводство по българското обичайно право в периода XV – XIX в.
27. Държавно-правни идеи в българското общество след Априлското въстание от 1876 г. до освобождението на България от османско владичество.
28. Възстановяване на българската държавност след руско-турската война от 1877-1878 г. и Временното руско управление.
29. Съдебната система в периода на Временното руско управление на българските земи.
30. Възстановяване на Българската Екзархия и Уставът за нейното управление.
31. Изработване на проекта за Органически устав на Българското княжество.
32. Конституиране и дейност на Учредителното събрание от 1879 г. по приемането на Търновската конституция. Идеи и основни правнополитически принципи на конституцията.
33. Правомощия на монарха в изпълнителната, законодателната и съдебната власт.
34. Министерски съвет. Видове министерства. Правомощия на министерския съвет. Видове министерска отговорност.
35. Народно представителство. Велико и обикновено народно събрание – конституиране и правомощия.
36. Организация на съдебната власт в Княжество България.
37. Устройство и съдебна система на Източна Румелия.
38. Възникване и формиране на новобългарската правна система.
39. Създаване на новобългарското облигационно право.
40. Създаване на новобългарското наследствено право.
41. Създаване на новобългарското семейно право.

42. Създаване на новобългарското търговско право.
43. Правен режим на поземлената собственост в Княжество България.
44. Създаване на новобългарското вещно право.
45. Създаване на новобългарското наказателно право.
46. Създаване на новобългарското гражданско съдопроизводство.
47. Създаване на новобългарското наказателно съдопроизводство.
48. Законодателството по печата.
49. Законодателство за местното (общинското) управление и самоуправление.
50. Развитието на българското частно право през първата четвърт на XX в.
51. Възникване и развитие на българското трудово законодателство.
52. Административното правосъдие в царство България.
53. Аграрната реформа на правителството на БЗНС
54. Законодателство на БЗНС за организиране на трудовата повинност.
55. Съдебна реформа на правителството на БЗНС.
56. Авторитарните идеологии и политически режими между двете световни войни.
57. Държавният преврат от 9 юни 1923г. Законодателна дейност на правителствата на Демократическия сговор. Вътрешна и външна политика.
58. Държавният преврат от 19 май 1934 г. Промените в държавното управление след преврата от 19 май 1934 г.- законодателство и вътрешнополитически реформи.
59. Републиканските конституции от 1947 и 1971 г. и промени в законодателството след Втората световна война.
60. Ранни форми на държавна организираност - Древна Елада. Типове политическа организация на елинските полиси и Атинска полития и атическо право.
61. Византийска империя- държавноправни идеи и законодателство.
62. Германските племена и възникване на старогерманските държави
63. Държавата и правото на франките.
64. Свещена римска империя на германската нация. Старогерманското право.
65. Формиране и развитие на държавните институции на Новото време в Европа- Германската конфедерация. Образуване на федеративната форма на държавно устройство.
66. Конституционно организирани институции на Германската империя. Особености на Германския федерализъм от втората половина на XIXв.
67. Развитие на Германското частно право през първата и втората половина на XIX в.

68. Великата френска буржоазна революция и създаване на новото законодателство.
69. Декларация за правата на човека и гражданина от 1789г. Конституцията на Франция от 1791г.- основни идеи и принципи.
70. Империята на Наполеон Бонапарт. Конституционните промени през XIX в.
71. Кодификацията на френското право- Наполеоновият кодекс, Наказателният кодекс, Търговският кодекс.
72. Киевска Рус. Московското княжество и изграждането на Руската държава. Руската правда.
73. Формиране и развитие на руската империя. Реформите на Петър I. Руският царски абсолютизъм. Държавни институции и законодателство.
74. Буржоазните реформи на държавния строй на Русия и контрареформи през втората половина на XIXв. Селската реформа от 1861г. и отмяна на крепостното право. Съдебната реформа от 1864г.
75. Възникване и развитие на Английската държава до XVIIв.
76. Възникване и развитие на Английския парламентаризъм.
77. Английската буржоазна революция. Британската конституционна монархия. Формирането на парламентарната монархия.
78. Еволюция на Британската представителна демокрация и избирателна система.
79. Формиране на Английската правна система – Common law. Норми на справедливостта. Статутно право.
80. Северноамериканските колонии. Войната за независимост и образуването на Конфедерацията на североамериканските щати.
81. Конституцията на САЩ от 1787г.- основни идеи и правнополитически принципи.
82. Държавната власт на САЩ според Конституцията от 1787г. - принципи, органи на законодателната, изпълнителната и съдебната власт.
83. Приемане на Бил за правата. Законът за съдоустройството.
84. Развитие на държавното устройство на САЩ през XIXв. Господството на правото.

Библиография

Основна:

1. Авдеев, В. История на Древния Изток. С., 1950.
2. Ангелов, Д. История на Византия, Т. 1-3, С., 1966 – 1971.
3. Новкиришка-Стойнова, М. De Iure Publico. Студии по Римско публично право, Сиела, 2013
4. Новкиришка, М. Пряка демокрация и плебисцити в Древния Рим.-Правна мисъл, 2008, № 1.
5. Новкиришка-Стойнова, М. Ait praetor (За преторското право, неговото кодифициране и унифицирането на правото чрез правоприлагането).- Правна мисъл, 2009, № 1.
6. Новкиришка-Стойнова, М. Ius gentium- римскоправни и съвременни аспекти- Юридическо списание на НБУ (Law Journal of NBU) 4 (2008).
7. Новкиришка-Стойнова, М. Античните кодификации- Юридическо списание на НБУ Law Journal of NBU, 3 (2008).
8. Новкиришка-Стойнова, М. Римско право и кодификации.- Във: Римско право и съвременни кодификации. Сборник статии от проведената научна конференция в Юридическия факултет на Софийския университет “Св. Климент Охридски”. С., 2008.
9. Вълчев, Д. От апология на правната норма към теория на правния ред. С., 2003.
10. Вълчев, Д. Студии по история на европейската философия на правото. С., 1999.
11. Вълчев, Д. Лекции по обща теория на държавата, Част 1, Сиела, 2013
12. Андреев, М., Ф. Милкова. История на българската феодална държава и право. С., 1979.
13. Бринкли, А. История на американския народ. РИВА, 2001.
14. Кели, Дж. М. Кратка история на западната теория на правото. РИВА, 1998.
15. Неделчев, Н., Древноизточната цивилизация, С. 2000;
16. Липшиц, Е. Э. Право и суд в Византии в IV – VIII вв. Ленинград, 1976.
17. Микел, П. История на Франция. КАМА, 1999.
18. Токушев, Д. История на новобългарската държава и право, 1878 – 1944 г., С., 2004.

19. Токушев, Д. Съдебната власт в България (от древността до наши дни), С., 2001.
20. Токушев, Д. История на българската средновековна държава и право, С., 2009.
21. Матеев, М. История на българската държава и право, Софи-Р, 1999
22. Матеев, М. Същност и исторически модели на мировия съд и мировото правораздаване, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София 2021
23. Матеев, М. Свободата на печата в България. Исторически преглед на конституционните основи и законодателството по печата , В: 100 години от рождението на проф. М. Андреев, УИ „Св. Климент Охридски“, 2011
24. Матеев, М. Законност, права и правосъдие или хармония, компромис и помирение? В: Източниците на правото – съвременни национални международноправни перспективи, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2022
25. Кьосев, Ив. Теория за рационалното и хуманното законодателство, С., Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2019
26. Кьосев, Ив. Държавната власт и политическите режими при действието на Търновската конституция, С., Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2018
27. Кьосев Ив. Българската държава в периода на войните (1912- 1919)- крушението на националния идеал и прекрояването на държавните граници: Сб. Право и граници, С., Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2018
28. Кьосев Ив., Възстановяването на Българската екзархия- социално-икономически и културни предпоставки, стратегически ходове и правно-политически последици: Сб. Научни четения на тема Право и религия (сборник статии и студии), С., Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2018
29. Кьосев Ив. Търновската конституция и началото на българския парламентаризъм, Общество и право, брой:2, 2014, стр.58-65
30. Цекова, С. Създаване на новобългарското търговско право, В: IUS ROMANUM, брой:1, 2016
31. Цекова, С. „Законите относно печата в Княжество България (1879 -1908) Част

- I. Проблемът за отговорността по печата. Субект на престъплението по печата", сп. Норма, брой:3, 2013
32. Цекова, С. „Законите относно печата в Княжество България (1879 -1908) Част II. Престъпленията по печата", "Норма", брой:4, 2013
33. Цекова, С. „Влиянието на обичайноправните концепции при уреждането на семейно-брачните и наследствени отношения в България след Освобождението", „100 години от рождението на проф. М. Андреев”, 2011
34. Цекова, С. "Съхраняването на българските национални правни традиции в дейността на съдилищата в периода на временното руско управление в България", "Ролята на Русия за изграждане на българската държавност след Освобождението на България през 1878 г.", 2003
35. Цекова, С. "Наказателната отговорност на министрите, регламентирана в Търновската конституция", Годишник на Бургаския свободен университет, Юридически факултет, 1999

Допълнителна:

1. Херодот История. Книга I-86. С., 1986.
2. Херодот, История. Книга V-66. С., 1990.
3. Момзен, Т. Римска история. Изд. ПРОЗОРЕЦ.
4. Острогорски, Г. История на византийската държава. С., 1998.
5. Хобс, Т. Левиатан. С., 1970.
6. Философски речник. С., 1985.
7. Ролс, Дж. Теория на справедливостта. С., 1998.
8. Русо, Жан-Жак. За обществения договор, или принципи на политическото право. С., 1988.
9. Монтескьо, Шарл. За духа на законите. С., 1984
10. Филов, Б. Дневник. С., 1990.
11. Ръсел, Б. История на западната философия. Т. 2, С., 1995.
12. История политических и правовых учений, Москва 1998;
13. Давид, Р., Основные правовые системы современности, Москва 1985;

14. The Cambridge Ancient History, Cambridge 1934
15. Aguilera-Barchet B. A history of western public Law: between nation and state, Springer, 2015
16. Dworkin, R. Law's Empire, Harvard University Press, Massachusetts 1986
17. Dworkin, R. Taking rights seriously, Harvard University Press, Massachusetts, 1977.
18. Krabbe, H. Die moderne Staatsidee, Haag, 1919
19. Radbruch, G. Einführung in die Rechtswissenschaft, K. F. Koehler Verlag, 1952
20. Summers, R. Form and function in a legal system- a general study. Cambridge, 2005.
21. Tsebelis, G. Veto players. How Political Institutions Work. New York, 2002.
22. Windscheid, B. Lehrbuch des Pandektenrechts, Ruttien und Loening, Frankfurt am Mein, 1887

Дата: 28. 05. 2023

Съставил:

Доц. д-р Иван Кьосев